

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkeket a szerkesztőségnek az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár) címére reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:	
Égész évre	— — — — — 8 Kor
Félévre	— — — — — 4
Negyedévre	— — — — — 2
— Hirdetések díjszabás szeriut.	

„Te Deum“ után.

Országszerte elhangzanak az iskolai évet berekesztő „Te Deum“-ok s ha csak egy-két napra is, országszerte aktuális téma, érdeklődés tárgya lesz az iskola. A jó vagy rossz bizonyítványok kapcsán megkezdődik az iskola, a tanítás, a nevelés kritikája, a nagyobb fiuknál mérlegelés alá kerülnek a pályaválasztás nehézségei: pár napig a társadalom is foglalkozik az iskolával. Pár napig csak, mert az érdeklődést azután újra hamarosan elborítja, megsemmisíti az a könnyelmű nemtörődömség, mellyel a társadalom kilenc-tized része az iskolát nézi s gyermeke felnevelését egészen arra hagyja és amely nemtörődömség egyszerűs mind főoka az iskola munkája eredménytelenségének.

Mert hogy iskoláink munkája ma valami nagyon eredményes volna, azt legelkezebb védelmezői sem állíthatják. Tessék csak szóba állani intelligens urakkal

s tessék csak kérdezni, hogy mire emlékeznek még azokból a tudományokból, a melyek nem tartoznak mai foglalkozásuk körébe: az eredmény gyászos lesz. Évről-évre alaposabb lesz a tanítás, szaporodnak segédeszközei, mindig kevesebbet követelnek a vizsgákon, egyre nő a gyermek kíméletét követelő humanizmus s az eredmény mindezzel fordított arányban áll. Vajjon mi az oka? Az az ellenséges viszony, az a farkasszemet nézés, melyet az iskola s a szülők jó része között tapasztalunk. A társadalom az iskolára akarja áthárítani a nevelés egész munkáját, de a mellett folyton gáncsot vet az iskolának. Iskola és gyerek ellentétében mindig a gyerekeknek van igazsága; a bukásnak valóságos orvosszere az iskolának újságokban való meghurcolása s a szülők közreműködése a nevelés munkájában kimerül abban az igyekezetben, hogy évközben elhanyagolt, bukó félben levő fiaik megmentésére minél több protektort megmozgassanak. A könnyű munka,

a protekcióval való boldogulás vágya és tudata ma már az iskola levegőjét is megfertőzte. A gyerekek könnyelműbb része többet épít a közbenjárókra, mint magára a tanulásra. Az összeroppanó társadalmaknak a gyilkos bűnei ott pusztítanak már iskoláinkban is.

S ha vége a tanulásnak, ha kellő utánjárással sikerült valahogyan átusztatni az iskolán a nagyságos trónörökös, a pályaválasztás épen olyan rövidlátó könnyelműséggel történik meg, amint ment az iskoláztatás. Tuladonai mondás szerint Magyarországon a paraszt mind hivatalszolga, a kabátos ember meg mind nyugdíjas akar lenni. Szóval senki sem akar dolgozni; mindenki mással: az állammal, a vármegyével, várossal, egyházzal stb. akarja eltartatni magát. Egyre nemzetünk elkoldusodásán kesergünk s e közben, mint ördög a tönjént, úgy kerüljük a gazdagságot, függetlenséget adó szabad iparos vagy kereskedő pályákat. Az iskolás gyerek azt hallja, hogy akkor adják

TÁRCA.

Szováta-gyógyfürdő, 1911. év. jún.

Főtisztelendő Főszerkesztő Úr!

(Vége.)

De körülbelül a Medvetónál is a jövő évben egy holdnyi terület párcellázódik és itt 150-öt terület egy reá építendő 4 szobás favilával együtt 7—8000 koronába fogna kerülni, ami ha drágább is, mint a Feketetónál levő építkezés, de hamarabb is kifizeti magát, mert itt mindig drágábbak lesznek a lakások.

Ha egyébiránt a fürdőző publikum egész sasionra fogadna lakást, amugy is tetemesen olcsóbb lakásokhoz jutna. Egy példa ezt eléggé megvilágítja. Ha pld. napjára fogad valaki egy 4 koronás lakást, ennek jun. 15. szeptember 15 ig az ára 360 koronára rugna. Ha ellenben egész

saisonra veszi ki e lakást, megkapja 220 koronáért. Ha e sasionból a bérlő egy hónapot eltöltött s kiadja egy más fürdőző vendégnek e lakását napi 3 koronáért, 90 koronája megtérül a 220 koronából, és ha sikerül még egy hónapra ismét kiadni csak 2.50 fillérért is naponként, így is megtérül 75 koronája. Vagyis ő a két albérlőtől bevéven 165 koronát, neki a szoba egész hónapra 55 koronába került.

Ez feltételezi magától értetődőleg azt is, hogy, ha valaki főbérlőbe egy egész sasionra bérel lakást, előlegesen gondoskodni fog a saját érdekében arról, hogy valamelyik ismerősének, vagy barátjának albérlőbe kiadhassa az ő eltávozásakor.

A háztulajdonosok legnagyobb része nem akar nyereszkedni, hanem megelégszik azzal, ha a villájába fektetett tőkének tiszta 6%-os kamatait megkaphatja. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha egy szoba legkevesebb 200—220 koroná nyers jövedelmet hoz. És tessék elhinni az igen tisztelt fürdőző publikumnak, hogy ezen biztos 220 koronának inkább örvend bármelyik

háztulajdonos, mint a bizonyítatlan 360 koronának, és pedig azért, mert nem egy eset bizonyítja, hogy egyik-másik lakás, teszem fel, július havában ki volt adva napi 4 koronáért, tehát összesen 120 koronáért, de sem a megelőző június havában nem jövedelmezett, sem a következő augusztus és szeptember havakban nem akadt bérlője.

Lehet az élelmézt is olcsóbbá tenni azzal, ha valamelyik család konyhát is bérel és az főzet nemcsak magának, hanem más ismerősének is. A fa aránylag nagyon olcsó (28 kor. egy öi), továbbá mindennemű élelmiszert a vidékről nagy mennyiségben szállítanak a székeltek, ami csak szükséges a főzéshez és sütéshez, még a húst sem veve ki.

Vannak emellett a felső telepen, kereskedések, sőt a fogyasztási szövetkezetnek fiókja is.

Szováta úgy gyógyvizeivel, mint rendkívüli sós levegőjével arra van hivatva, hogy világfürdővé nőjje ki magát. Ez pedig közel van a megvalósulás felé, mert a női bajokat csaknem kétségtelenül megszünteti, az asztmatikus

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

„A legjobb hírnevek örvendő és legregőbb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára“.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

inasnak, ha rosszul tanul s kabátos emberekre, úri familiára nézve szégyen. A „Standes ehre“ meggyalázása volna az iparosság vagy boltosság. A diplomás szabad pályákat is a nem keresztény elemek özőnlík el, mert a törzsökös magyar már inkább csak olyan életre szánja a fiát, hol a nagybácsi, sógor, keresztapa, püspök, képviselő vagy főispán ajánló levele szerzi meg a mindennapi kalácsot, nem pedig az ést, erőt és életrevalóságot kipróbáló verseny.

Minduntalan halljuk, hogy a kié az iskola, azé a jövő, a milyen szellemben nevelkedik az ifjúság, olyan fogja irányítani a jövő évtizedek közéletét. Ma az iskolát ezer tényező próbálja az eléggé léha és könnyű életet kedvelő társadalom képére átalakítani. Ha e munka sikerülne, iskoláinknak le kellene mondania a jövőendő irányításának reményéről s ez sem tudhatna többé új, nemesebb szellemet, munkakedvet, tetterőt, férfias versenyre való hajlandóságot oltani az épen ezek hiánya miatt sorvadó s a német, zsidó, oláh és tót versenyre egyre jobban ellankadó és hátramaradó keresztény magyar társadalom fiatal hajtásaiba.

INNEN-ONNAN.

Fenyegetés. Nem régen vallotta meg Apponyi, hogy ő, mint a jezsuiták növedéke, kongregáción nevelkedett és hasonló nevelésben részesült fiát is. E nyílt és jellemző nyilatkozat nagyon sok heves kifakadást váltott ki a liberális szelőségek pennás vitézeiből. Nem lesz abból a fiából kultuszminiszter — mondják —, mert amikor akkorára nőne, olyan liberális lesz Ma-

gyarország, hogy a közélet porondjáról elsőpör minden klerikális gondolkozású embert.

Nincs meghatározó dolog a világon, mint mikor az ujságírói fantázia a jövőbe lát s nem rémeket fest, hanem csillogó rózsaszínt. Eddig úgy volt, hogy a Franciaországból kiüldözött szerzetesek elárastvann Magyarországot, az egész-ből egy óriási kongregációt szerveznek s tönkreteszik az ország fejlődését s a zsidók hatalmaskodását. Most pedig szentül hiszik, hogy mire megnő Apponyi fia, kúpusztul e földről minden klerikális. Így alakult a rémlátó félelem bizakodó reménykedése.

Részvétellel kell lennünk e vatesi tehetségek iránt, ha izzó reménykedésük netalan keserű csalódásra válik. A katolicizmus imponáló hatalom még ma s az lesz holnap is.

Hock és Polónyi. A két nagy debattar a kultuszvita során kíméletlenül összeesapott. Mindkettő a másiknak azt a bizonyos Achilles-sarkát kereste, ahol halálisan sebezhető s mi türes tagadás, Hock sebezhetőbb volt. A sok színészi póz, amely a talentumos szónok csillogó beszédeit kísérni szokta, ezuttal kárba vezett s nem tudta sem elhárítani, sem enyhíteni a kegyelemzőfést, melytől Polónyi irtalmatlan szokimendással feleje irányított.

De hát mi is volt oka az éles összetűzésnek? Hock szerint, aki hozzáértő hadviselő fél, Polónyi haragszik Vázsonyira és a zsidókra s bosszúból beszél a főváros elzsidósodásáról s bosszúból állott a megtámadott katolicizmus védelmére. Polónyi dobta bele a társadalmi életbe a felekezeti féltékenység üszkét. Ő pedig, a szerény Hock, a felekezeti békét ápolja, aminek legnagyobb bizonyága az ő nagy népszerűsége. Így látja a tényállást az aranyos szájú Hock és nemcsak látja, hanem a szavak virágos áradatába fűzi igazságát s végül megható önmegelégedéssel vágja ki az ő papi és politikai ideálját: a népszerűséget.

Ime, a népszerűség. Hock keresi a népszerűséget s könnyű szerrel rá is talál. Egy kicsit ápolja a felekezeti békét s kész a népszerűség. A távolból azonban másképp fest Hock népsze-

rűsége. Mert úgy látszik, hogy amíg a népszerűség bájos istenasszonyának ígéréte tartja fogva, szívesen alkuszik a papi tulajdonságokból, amelyeknek a lényegéhez mindenesetre jobban hozzátartozik a lelki életre vezető jó példaadás, mint a lipótvarosi, vagy akár a köbányai előkelőségek mosolyaiból táplálkozó népszerűség.

De azért Polónyi kegyetlen volt (nem lett volna szabad ilyennek lennie), amikor azt mondta, hogy a főváros elzsidósodásának káros következményei már abban is mutatkoznak, hogy olyan plebanost választanak, mint Hock János.

A tanár notesze. A régi világban nem volt gyűlöletesebb megfélemlítő eszköz ennél a notesznél. A meglett férfi is beleizzad, ha diákori emlékei közé valahogy beékelődik a szigorú és kérérlhetetlen noteszről való megemlékezés. Mert ki az a kiváltságos személy, ha még a legkiválóbb tanuló is volt, akit legalább egyszer életében utól nem ért a notesz réme: a szekunda? Megtörtént a gyarló diáknépszerűségről mint épen manapság, hogy egyik-másik tárgyból készületlenül ment az iskolába. Jaj annak, akit megcsíptek. A mese szerint tanulhatott azután bármily kitudően, az az átkozott szekunda megbocsáthatatlan volt, mert be volt írva a tanár noteszébe s talán alá is volt húzva, talán meg is volt koronázva.

Hátha aztán a tanár úr rosszul ébredt? Szakértők véleménye szerint szörnyűség még rá gondolni is. Eltűnt a tanár arcáról a könyörületeségnek, a nyájasságnak minden vonása — ez volt a gyöngékek egyedüli vizsgatálsa — s megkezdődött a felelés, amelynek során a kihégyezett ceruza és a kinyitott notesz minden pillanatban menykőcspással fenyegette a szegény nebulót. Évszázadnak látszott az a rövid óra.

Rémlátók mesélik, hogy a notesz még akkor is veszedelmes tudott lenni, amikor a tanárnak jó kedve volt. Ilyenkor arra szolgált, hogy ijedelmet keltsen s ennek az arcon való visszatükrözéséből meg lehessen állapítani

bajoknál pedig 100 eset közül 99 esetben könnyebbséget idéz elő. Ez utóbbira vonatkozólag, amit teljesen figyelmen kívül szoktak mások hagyni, Dr. Agyagási Károly így nyilatkozik: „A sósvízek hatásán (a miket könyvében részletesen felsorol) kívül egy másik gyógyító hatásra hívom fel a figyelmet t. i. a s ó s l e v e g ő hatására. Ha reggel korán, vagy este a Medvető körül sétálunk, már néhány perc múlva sós ízt érzünk szánkban. Az esti és reggeli szellő a közeli sószióklákból láthatatlan apró szemecskéket ragad a levegőbe s bizonyosan a hullámzásban levő tó vizéből is a szél vesz fel a levegőbe apró vízecskéket s így származik a levegő só-tartalma. Ez könnyen elhíhető, mert hiszen a tenger feletti levegő sóssága kétséget kizárólag régi idő óta meg van állapítva holott a tenger vize átlag csak 3—5% sótartalmú és ott nincsenek sószióklák. Aki a fent jelzett sétat gyakorolja, az egy természetes sósbelelegzési kurát végez. A kiköpés könnyen történik, ezáltal a lélekzés könnyebbé válik, a köhögések elmaradnak. Ha hozzá vesszük, hogy a Szovátai Medvető körül (mondhatta volna az egész felső telepen) pormentes és a sok növényzet folytán ózondús levegő van, könnyen érthető, hogy itt az idült orr, torok, gége és légcső hurutokban szenvedők gyógyulást lelhetnek; a tüdőgyulladásos betegek állapota meg tetemesen javul. Pár tanár barátom, kik ezen sétáló kurát végezték légcső bajaik miatt, nem győzik eléggé dicsérni a jó

hatást.“¹⁾ Ha a tudós szerző nem nyilatkozik is így, a fürdőző közönség ezeket tapasztalásból amúgy is tudja. És, ha reá hivatkoztam, ez inkább azoknak szól, akik Szovátán még nem voltak és annak sem vizét, sem levegőjét még nem ismerik. Én, aki vérzéssel párosult torok és tüdőbaj miatt kétszer voltam 10—10 havi szabadságon és végtére is kénytelen voltam nyugalomba vonulni, ha kell esküvel is bizonyítom, hogy 3 évi itt lakásom után a lélekzetem könnyebb és a vérzés teljesen elmúlt; holott, midőn idejöttem, csaknem minden nap, néha kétszer is véres köpeteim voltak. — Hogy mennyire áthatja a lélegző szerveket a sós levegő, azt mindenki, a ki megfürdött, egész nap tapasztalja, de különösen nagy méretben érzik az asztmatikus betegek, minden köpet alkalmával.

Ezek után mondhatnám pontum és rézpor, ha szükségét nem látnám a következő elmefuttatásnak:

Az egész Európában nincsen annyiféle betegség ellen gyógyvíz, mint itten Erdélyben és itt is különösen a Székelyföldön, és mégis, talán Tusnádfürdőt és Borszéket kivéve, nemcsak kevés az idegen forgalom, hanem a magyarországi betegek is jórészt külföldre mennek üdülni és gyógyulni, úgy, hogy évenként milliókra megy

1. Szovátatúrdói ismertetés és gyógyítójavaslatok. Ára 1 K. Kapható a szerzőnél, vagy a Medvető-vetkezőnél.

a külföldön hagyott magyar pénz. És én alig találtam más okát e forgalom hiányának, mint a hazai fürdőnkön mindenütt mutatkozó nagy drágaságot. Legalább is a külföldön megfordult magyar vendégeink csaknem kivétel nélkül ezt hangoztatják. Ha tehát a magyar állam kezelése alá venné a fürdőket és legelső sorban azokat, a melyek legnagyobb látogatottságnak örvendenek, és akár monopolium, akár szubventió útján a drágaságot megszüntetné, nemcsak a magyar vendégeket és velük együtt a magyar pénzt tartaná vissza, hanem lassankint ide édesgetné a külföldieket is. És, ha egyelőre sokat nem tehet, legalább is az Erdősy József által megírt „Magyar Fürdőkalauz“ küldje meg 5—10 példányban minden községnek az ingyenes kiosztásra, hogy ebből láthassák, hogy nincsen olyan betegség, a mely ellen hazánkban orvoslást nem lehetne találni.

Egy tanár.

Aki oly ujságokat vagy más iratokat olvas, melyeket vallásellenes emberek irnak, saját lelkén követ el öngyilkosságot. *Stolz Albán.*

ki tudja a leckét és ki nem. Mert aki tudja, az nem ijed meg.

Igy ragadt a tanár noteszéhez a kellemetlen emlékeknek egész sokasága, élénken színeze a fantázia szüntelen munkájától.

Ma azonban másképp áll a dolog. Az iskolában szeretetteljes bánásmód uralkodik, a tanítás az egyéni megismerésen alapszik s nincs összekötve megfélemlítő eszközökkel. Az idők szelleméhez képest az iskolai életben is nagy a haladás.

Egy dologban a múlt idők réme mégis kísért. Talán a tanárság túlzott konzervativizmusára vezethető vissza, hogy a tanár notesze nem tudott teljesen szakítani régi szerepével. Egyik-másik ma sem az általános tudás mértékét igyekszik megállapítani, ha nem aszerint dönt, hogy mi van a noteszbe beírva. Jeles tanuló nem kaphat jelest, mert a neve után valamikor becsúszott egy négyes. Aki a vizsgán gyengélen felelt, az nem kaphat elégséget, mert a tanár négyest írt s azt megfelelőbbnek nem lehet.

Ketségtelen, hogy a számjegyes érdemjegyekkel végzett alapműveletek a tanulók általános osztályozására nem alkalmasak. Elavultak és nevetségesek. Humanizmusunk sem engedi meg, hogy megtűrjük az iskolában, hiszen a legtöbbször valóságos kínzó eszköz, amely mögött a diák a tanárban nem látja meg az embert, akinek iránta szeretettel, jószággal, leereszkedő nyajassággal kell viseltetnie.

Ha már a derest is eltöröltek, gondoskodni kellene, hogy a tanár notesze se grásszáhasson többé az iskolában.

A NAGYVILÁGBÓL.

Kelemen Samu megbízható adatai. Kelemen Samu orsz. képviselő folyó hó 17-iki (szombati) képviselőházi beszédében azt mondotta, hogy Zomborban a kongreganista diakok nem akarnak a nem kongreganisták mellé ülni az osztályokban. Ezzel szemben azt írja a zombori tanestület nevében az egyik tanár az Orsz. Pázmány Egyesület védőirodájának, hogy ebből a hírből egyetlen szó sem igaz, s hogy ott hangos kacagással fogadták Kelemen képviselő légből kapott állítását. Az illető tanár e szavakkal fejezte be levelét: „Kongreganistáink a legjobb egyetértésben, igazi baráti szeretetben élnek bármely vallású társaikkal.” De ráduplázott Kelemen képviselő adataira Kovács Kálmán képviselő, a rákospalotai tiszteletes is, azt állítván, hogy ugyanott a tanárok belépési-ivvel kényeszerítik tanítványaikat a kongregációba való belépésre. Ezzel szemben a védőiroda azt az információt kapta, hogy Zomborban a kongregáció a hittanár vezetése alatt áll és a többi tanár ennek ügyeivel egyáltalán nem törődik. A hittanár a tanulókra pressziót nem gyakorol, annyira, hogy egyesek saját, vagy szüleike határozott és több ízben megismételt kívánsága dacára sem vétettek fel, csupán azért, mert a vezetőség őket magaviseletük miatt alkalmatlanoknak tartja a felvételre.

Az osztrák keresztény-szociálisták és a magyar Jezsuiták. A Pressburger Zeitung f. évi június 19-iki számában hirt közölt „Die Christlich-socialen und die Jesuiten” címmel, melybe azt állítja, hogy az osztrák keresztény-szociálisták a magyar jezsuitáktól pénzt kértek a választási harcokra „a veszélyeztetett kereszténység megmentésére” s hogy

erre a kérésre a magyar jezsuiták azzal feleltek volna, hogy egy magyar-ellenes pártnak magyar pénzekkel való támogatása a rendnek Magyarországból való kitűzését vonná maga után. A Pressburger Zeitung e hírével szemben az Orsz. Pázmány Egyesület védőirodája úgy értesül, hogy az a legelső betűjétel a legutolsó irányszatos ráfogás, melynek egyáltalán semmifele alapja nincs s mely ellen a magyar jezsuiták óvást tesznek.

XIII. Leó pápa és a római kérdés. A milánói Perseveranza szerkesztőjének egy interjúja járja be most az európai sajtót. Az interjúban állítog azeket mondotta volna Bonomelli cremonai püspök, a kiváló szociálpolitikus: „XIII. Leó mindjárt uralkodása kezdetén szeretett volna az olasz királysággal békét kötni, miertis megbizta Mgr. Scalabrinót, a piacenzai püspököt, hogy írjon egy könyvet az egyház intrazigens elemei ellen. Mgr. Scalabrinó állítog Bonomellit is felkértá a közreműködésre, ő azonban egyéb elfoglaltságaira való hivatkozással kitért ez elől. Ellenben XIII. Leó pápa számos levelében, melyeket Mgr. Scalabrinóhoz intézett, bőséges anyagot szolgáltatott a könyvhöz, melynek legnagyobb része az ő tollából került ki. Midőn azonban az intrazigensek a névtelenül megjelent könyv ellen felvették a harcot, Leó pápa eserben hagyta a szerzőt és hallgatást javasolt neki.” Ezzel szemben az Orsz. Pázmány Egyesület védőirodája jól értesült helyről a következő információkat kapta: Az tagadhatalan tény, hogy XIII. Leó pápa jóideig remelte egy modus vivendi létesítését, mely mindkét félre nézve lehetővé teszi az érintkezést, úgy azonban, hogy a pápának nem kell lemondania Rómához való jogáról. Csakhamar azonban belátta, hogy terve kivihetelen. Megbizást senkinek sem adott arra, hogy könyvet írjon az egységes Itáliáról és annak fővárosáról, Rómáról. Bonomelli, aki a közreműködésre állítog felkeretett és az elől kitért, 1889-ben könyvet adott ki e címmel: „Roma e l'Italia e la realta delle cose” (Róma és Itália és a dolgok igazi állása). Bonomelli e könyvet azonban XIII. Leó pápa 1889. április 13-án Indexre tette, mire Bonomelli alázatosan alávetette magát a pápa határozatának. Különben XIII. Leó pápa mindenkor a Szentszék jogainak buzgó harcosa volt. A bécsi Zeit a Bonomellivel lefolytatott állítogás interjúval kapcsolatosan azt állítja, hogy „Leó pápa modern gondolkodású, mondhatnók modernista volt”. Hogy ez az állítás mennyire nem igaz, azt bizonyítja az a körülmény, hogy X. Pius pápának a modernizmus elleni intézkedései legnagyobb részt még XIII. Leó alatt készítették elő, úgy hogy a mostani pápa a modernizmus elleni harcot tulajdonképen örösként vette át elődjétől.

LEVÉL.

Szerkesztő úr engedelmével folytatom a múltkori leveletemet.

Képek az utcáról. Megint csak városunkról van szó. Hogyis ne, mikor az ember szemé nosontalan olyan képeken akad meg itt melyek nem engedik pihenni a tollat, hanem szellőztetésre vágnak? Ott vannak például koldusaink a multkori levelemben emlegetett átjáró szélén. Főlős számmal. Alkoholisták mind. Multkor e sorok írója hallotta épületes trágár beszélgetéseket. Megszéppentek s alázatosan tartották a kálapot alamizna felé. De a nyájas hallgató tovább ment s mintha Gyulafehérvárt nem is lehetne másképen, még szentelenebb koldusokba

ütközött. Cigányokba, kik aló városi telepükről meg Poklosról valóságos csatangoló rajokat bocsátanak a városra, hogy boldog-boldogtalanba beleütözközve s elhagyott lakások körül ödöngve keressék mindennapi kenyérüket a tiz körmükkel. S míg ennyi naplopó van minálunk, addig a köztisztaság nevében sehogyse akarják már az ugynevezett aszfaltról eliskasztani a port. Három ujnyai vastagságban védi a burkolatot, nehogy elkopjék, mert hát a város takarekos.*) Dicséretreméltó erény ez a maga helyén, hanem ide véletlenül más két erény találna: közrend és köztisztaság. (Jöjjen el a te országod.) Ezt csak úgy zárójelben merjük öhajtani, mert tudjuk, úgy sem jön el.

Gyulafehérvár, jún. 27.

Egy adófizető polgár.

Papi-otthon-egyesület.

Irta: **Gagy György.**

I.

Külföldi szemle.

Mig mi csak tervezgetünk: a külföld már évtizedek óta megvalósította a papi státus szociális intézményeit. Mintha a külföldi nő-szerzetek e tekintetben praktikusabbak lennének: működésük körébe vonják az üdülő, beteg, vagy nyugdíjas papok gondozását is. Az Erzsébet szürkenének Flórenzbén (Via San Nicolo 73.) és Nápolyban (Suore Tedesche) napi 6—7 lírárt felvesznek penzióba papokat. Az igralmas nővérek Budweisban, (Csehország), Ischlben, Lambachban (Felsőausztria) otthonaikban szivesen látják az üdülő és nyugdíjas papokat ápolásra. Smichowban Prága mellett 1907-ben nyílt meg a papi otthon. Karlsbadban pedig a Kreuzschwester Szt. József otthona nyújt a papi vendégeknek szállást és ellátást.

Mindezen intézmények azonban csak az illető szerzetházak magánvállalkozásai, egymástól függetlenek, de az illető területen működő papságnak sincs a vezetésben, irányításban semmi része.

Mint önálló, egyetemesebb jellegű, hatalmas szociális alkotás, melyet tagjai magukénak mondhatnak: a görzsi Szt. József papi egyesület érdemli meg, hogy e helyen behatóbban ismeressem, mint oly intézményt, mely a körülményeknek megfelelő módosítással mintául szolgálhat egy sajátosan magyar papi otthon-egyesület megteremtésére.

1876-ban Filip Domokos praelátus kezdeményezésére alakult meg „Beteg papok segélyegylete” néven ezen egyesület, mely mint magánjótékonyági intézmény célul tűzte ki, hogy osztrák-, magyar- és némethonos üdülő és gyengélkedő papoknak és kispapoknak, kiknek állapota reményt nyújt a feljebb gyógyulásra, — sanatóriumaiiban lakást, ápolást, ellátást nyújt mérsékelt díjért, hogy így az ilyeneket, kik a költséges gyógykezelést különben igénybe venni nem bírnák, — megmentse az egyház számára. Az egylet ma Szt. József-papiegyelet néven működik. Az egyesület székhelye Görzben van. 34 éves mult áll mögötte s a kis magból terelhetőes fa lett. Az uralkodóház, íóurak, püspökök, jótézők adományából, az egyesületi tagok tagdíjaiból, az egyesületi vagyion gondos kezelése nyomán hatalmas alapja gyűlt, mely az 1910. év végén 225,800 koronát tett ki állampapirokban, 2934 korona 89 fillért készpénzben, — miután már előbb felépítette pompás és kényelmes Sanatóriumait: 1885-ben Görzben: Rudolphinum; — 1886-ban Meranban: Filipinum; — és 1889-ben Kábadban a tengerparton: Francisco-Josephinum név alatt.

(Folyt. köv.)

*) Semmifele takarékoság nem kellene, csak kiadni a szigorú rendeletet, hogy mindenki seperjen a maga háza előtt és estenként is mindenki öntözön; aztán járjon a rendőr s írja fel a mulasztót és büntesék meg. Szerk.

FÖLMENTETTÉK

a hírhedt demokrata gyilkosait. Az esküdtek meggyőződésük szerint kimondták az ítéletet és a vádlottak csakhamar visszanyerték szabadságukat. Jogilag és formailag vége az „ügynek”, de erkölcsi szempontból vizsgálva az ítéletet, nem tudunk megszabadulni egy kínzó gondolattól. Ugy látszik, hogy az esküdtseki intézmény — mai alakjában és összetételében — nem a kereszténység társadalmi elvein épült föl és épen azért lassankint a keresztény társadalom egyik sirásója lesz.

A kereszténységnek társadalmi elve a felebaráti szeretet. Az esküdtsek is látszólag ezen az alapon áll, midőn fölment a bűnöst és azt mondja neki Kenedi kenetes szavaival: „Menj és többé ne vétkezzel.”

De vajjon van-e ebben az eljárásban szeretet?

Van-e ebben a felmentésben keresztény érület?

Szép dolog a szentírásból vett idézettel küldeni el a bűnöst, de ezzel csak elősegítettük őt az erkölcsi romlás útján. A bűnös lelkiismeretét meg az ítélet kihirdetése előtt terheli a bűntudat. Még a bűnös bűnösnek érzi és tudja — ha nem is vallja — magát.

A lapok tudósítói szerint az egyik Zsilipszky fiú is remélt, de nem nagyon bízott a felmentésben. Azt azonban biztosra vette, hogy súlyos büntetést nem fog kapni. Tehát érezte bűnös voltát, várta is a büntetést, de hétnél több esküdt azt mondotta, hogy gyilkolni gyilkolt, de bűnösnek nem bűnös. Így aztán az érdekelt fél könnyen megnyugtatta saját lelkiismeretét, egyéni tevédségnek, lelkiismereti aggályoskodásnak minősíti lelkiismeretének szemrehányásait, hiszen hétnél többen esküdtek meg arra, hogy az a cselekvés nem volt bűn. S ha egyszer egy ilyen lelkiismeret elaludt, akkor jöhetnek még más dolgok is az első után. Ha nem is tapad minden cselekvéshez embervér, nem kell azt hinnünk, hogy a keresztény társadalmat csak a gyilkosság veszélyezteti. A helyett tehát, hogy szeretettel javított volna a bűnösön, a fölmentő ítélettel további hasonló cselekedetekre jogosította fel őt az esküdtsek.

És ha nem használ a vádlottnak, vajjon használ-e a társadalomnak a felmentés?

A társadalom „intelligens” része újságolvasó. A hírlapok leírják részletesen az egész tárgyalást. A társadalom „intelligens” részéhez tartozó egyének által elkövetett gyilkosságok után az esküdtsek legalább is 50%-ban felmentő ítéletet hoz. Vajjon miért?

Ha valakinek kedve kerekedik egy kis embervérre, hát erős felindulásában, de nem előre megfontolt szándékkal megbíeszköz a egyik felebarátját, akiről aztán a gyilkos védoje kisüti, hogy gonosz, rossz indulatú, veszekedő, verekedő ember volt, tehát a vádlott még tulajdonképpen köszönetet érdemel, hogy a társadalmat megszabadította ettől a nyügtől; és az esküdtsek szent meggyőződésük szerint fölmentik a vádlottat. De hát ilyen olesó lett már nálunk az embervér? Hát ennyire kivesszett a mai társadalomból a keresztény érület, hogy egy hírlapi cikkért is lehet büntetés nélkül embert ölteni?

Mi sohasem rokonszenveztünk Áchim működésével, igaztásaival, politikai szereplésével, szeretett volna, ha egy igazán keresztény gondolkodású férfi leszorítja őt a szereplés teréről, de a leszorítást becsületes munkával és nem

revolver golyóval gondoltuk. Mert az emberi élet drága, az emberi élet nagy kincs és megdöbbentő jele a keresztény érület megfogyatkozásának, hogy hírlapi sértegetésekre — revolverből jön a cáfolat.

„Szenzációs kulturbotrány Brassóban”.

Brassó, 1911. jún. 21.

Ily című támadást intézett a Br. Lapok 135. száma Brassó város egyik hitoktatója ellen. A felfujt és tendenciózusan a legsötétebb színekben festett ügy, mint kath. embert érdekelven az all. polg. I. iskola hitoktatójának közvetlen főnökehez, apát plebánusunkhoz, mint püspöki biztoshoz, fordultam felvilágosításért.

Felvilágosítás helyett a felvett jegyzőkönyvet volt alkalmam elolvasni s így az ügyet a vizsgálaton jelenvolt tagjainak vallomásaiból a maga egészében látom. S így tisztán látva kijelentem, hogy a Br. L. „Kulturbotrány Brassóban” c. főrmedvénye nem egyéb, mint ferdítés.

Nagy Bela hitoktató a kényszer semminemű eszközt nem használta, amit tett, azt az iskola vezetőségének tudomásával tette. De mit tett?

A hittani vizsgálat végén három kérdést intézett a végzendő tanulókhöz, kir. r. kath. vallásuk. A kérdések voltak:

Megigérik, hogy egyházunkhoz hívek lesznek és vasár- és ünnepnapokon templomba fognak járni?

Megigérik, hogy évenként szent. gyónás és szent. áldozáshoz fognak járni?

Megigérik, hogy mint kath. leányok csakis kath. templomban fognak esküdni?

E kérdések feltétele tehát a Br. Lapok szerint „kulturbotrány.” Nem tudom, mi botrányosabb: a leírt tény, vagy e ténynek ferditése? Itéljen a közönség.

Feltételezi-e a Brassói Lapok a körültekintő all. polg. leányiskola vezetősegtől azt, hogy kulturbotrányok előidéséhez engedélyt ad? Ha nem, hát miért nevezi a három kérdés feltételét — szóbeli ígéretet — kulturbotránynak, miért szenzációs ez, holott ezt már mindenütt gyakorolják? Miért nevezi a hitoktatót erőszakosnak, stbnek, mikor ő eljárását bejelentette? Micsoda botrányt lát a felvett kérdésekben? Nem szabad-e kath. növendékektől az egyház által előírt törvények betartására ígéretet venni? Vagy csak protestánsoknak szabad a nagy nyilvánosság előtt — konfirmációkor — tanuló ifjúságtól hasonszerkezetű esküt venni? Feleljen tiszt. tudósító? Melyik kérdés bántja legjobban a Br. Lapokat? A harmadik? hiszen erre a leányok — látszólagos titkos kéz közreműködésével — ígéretet nem is tettek. S így elérte tudósító és a Br. Lapok is azt, amit akartak. És mindez mégis kulturbotrány? Sőt ez a tény igazolja legjobban a hitoktató humánus eljárását, mert az ígéret tételben nem erőszakoskodott. Ez a tiszta való, igaz tény — ez az igazság, melyet „írás igazol.” A Br. Lapok tudósítása ferdítés, nagyítás, nem vall szeretetre, békés együttműködésre, türelmességre. E téreni tudósítója úgy látszik, oly helyről jöhetett, ahol hasonló kijelentésekkel és kulturális működéssel a vallási béke fenntartásához alaposan hozzájárult s egy további működését ott akarja folytatni. Kár — kár! — S még nagyobb kár, hogy a Br. Lapok az ilyenek szolgálatában áll és kath. hívek e lapra előfizetnek!

Választmányi tag.

HIREK.

— **Választmányi gyűlés.** Az Erdélyi római katolikus Irodalmi Társulat választmánya július hó 1-én, szombaton délután 5 órakor a gyulafehérvári főgimnázium első emeleti tanácstermében rendezte gyűlést tart, amelyre a belső és külső választmány tagjait ezuton meghívja az elnökség.

— **15 év nagy idő;** jún. 28-án kezd meg főpásztorunk püspökségének 15. évét. Imádkozunk e napon áldásos eleteért.

— **Kinevezések.** Lencs Imre magyarfenesre küldetett lelkésznek; Fuchs Gusztáv tövisi plebanos lett.

— **A püspöki aula vendégei:** Rónay Elemér cs. és kir. kamarás és neje sz. Beldi Klara grófnő; Mikés János gróf főesperes; P. Köry Ottó tartományfőnök; Trsztján szky László kir. főerdőtanácsos; Boros László kerellőszentpáli, Fuchs Gusztáv tövisi plebanosok, Gál Elek ny. lelkész.

— **Mikés János gróf** székelyudvarhelyi főesperes plebanos, aki a papszenteléséknél püspök urunknak segédkezett, itt ülte védőszentjének ünnepeit. A felszentelt új papok tiszteletére adott ebeden püspök urunk meleg szavakkal emlékezett meg a főesperes lelkipásztori gondosságaról, amelynek Isten után köszönheti az egyházmegye, hogy a nyolc felszentelt között őt Udvarhelyről került ki.

— **Requiem b. e. Lönhart püspökért.** 28-án mutatta be püspök urunk az engesztelő szentmise áldozatot a székesegyházban a hívő közönség élénk részvétele mellett.

— **Püspök urunk** a Mária-kongregáció vezetőinek országos értekezletéről vasárnap, júl. 2-án tér vissza székhelyére, hogy 3-án a papjelöltek felvételét eszközölje. Aznap délután utazik Brassóba s onnan másnap Csiksomlyóra a papi lelkigyakorlatokra.

— **Papszentelés.** Miután Áronffy Ferenc házfőnök egyszerű, de meggyőző szavai a lelkeket előkészítette, főpásztorunk jún. 22. 23. 24-én végezte a székesegyházban a papszentelés meghatározott szertartását. Papokká szenteltettek: Antal János, Barabás Márton, Boga István, Finta Antal, Fülöp János, János Gáspár, Ujlaky János, Wéger Lajos és Kis Martinian ferencrendi szerzetes. Az utolsó napon a főpásztor meghatározott beszédet intézett az új papokhoz, melyben ker. szent. János erős lelket, önmegtagadó életét s alázatos lelkületét állította az újmisések elé.

— **Primiációk.** A felszentelték közül városunkban következők tartották első miséjüket: Finta Antal és Ujlaky János a papnevelő kápolnájában 25-én. Manuduktoruk volt Soóthy spiritualis; az apácák templomában ugyanaznap 8-kor János Gáspár primiációzott, manuduktor és szónoka Soóthy spiritualis volt. A kis templom zsufolással megtelt hívekkel s az áldásosztás majdnem 10 óráig tartott. Megható jelenet volt, mikor az újmisések kezéből vették az Urat az édes apa, anya és fivér s a hívek közül többen. A segédkező papokat s az újmisést és hozzátartozóit a jó nővérek gazdag reggelivel vendégelték meg.

Antal János Székelydobon végezte első miséjét jún. 29-én, vezetője és szónoka volt Lakatos János.

Barábás Márton Udvarhely jún. 29-én Mikés gróf vezetésére és Szabó János hittanár szónoklata mellett.

Fülpöz János jún. 25-én Parajdon Gazda Dénes vezetésével.

Wéger Lajos Csiksomlyón Bálinth főesperes vezetése és dr. Kászonyi Alajos szt. beszéde mellett.

Egyedül Bog István primiciázik júl. 9-én Kozmáson Hosszú főesperes vezetése és Lőrincz Sándor szt. beszéde mellett.

— **A Szentszív** ájtatosságán hűségesen kitartanak a hívek. Az elmúlt héten prédikáltak: Soóthy Gyula, Biró Ferenc, Lestyán József és Ujlaky János. Az utolsó szt. beszéd és háladási pénteken jún. 30-án lesz.

— **Évzáró.** A gyulafehérvári rk. főgimnáziumban június hó 25-én tartották meg az évzáró ünnepséget. Az ifjúság reggel 7 órakor megjelent a székesegyházban, ahol Püspök Urunk mondotta a szentmisét, a tanulóifjakat megáldoztatta és szentmise végeztével jó szívének az ifjúság iránti nagy szeretetével szólva bucsúzóul üdvös atyai jó tanácsokkal látta el a szünidőre. Ezután az intézet tornacsarnokában elvégezvén a Te Deum-ot, Pál Antal igazgató évzáró beszédében egybefoglalta az iskolai évek tanulságait, figyelmeztette az ifjakat az intézeti iránti hálára, végül kiosztotta a jutalmakat.

— **Egyháztanács.** A gyulafehérvári római katolikus hitközség egyháztanácsa és iskolaosztályok június hó 25-én a városháza tanácstermében Zomora Dániel prelátus kanonok, plebánus elnökletével rendes gyűlést tartott, amelyen egy tanítónk korpótléka ügyében határozatok és az iskolaépület javítása és berendezése ügyében tanácskoztak. A megkívánt újabb felszerelést a Szent-István-Társulatnál fogják beszerezni.

— **A Regnum Marianum-Egyesület** július 1-én d. e. 9 órakor tartja meg Budapestén (VII. Damjanich-u. 50. sz.) nagymélt. gróf Majláth G. Károly erdélyi püspök elnöklete alatt a középiskolai Mária-Kongregációk vezetőinek X. országos értekezletét, amelyre Főtisztelendőségedet testvéri szeretettel meghívja a R. M. igazgatótanácsa. Targyisorozat: 1. A kath. gondolat fejlődésének föltételei. Előadó dr. Trikal József, egyet. m. tanár (Budapest). 2. A középiskolai kongregációk hivatása. Előadó Krywald Ottó, hittanár (Budapest). 3. Feladatainak a lelki élet terén. Előadó dr. Vass József, theol. tanár (Székesfehérvár). 4. Indítványok. (Az indítványok jún. 28-ig írásban küldendők be a R. M. címére.)

— **Időjárásunk** a türethetlenségig kánikulai, fonyad, szárad minden s csak irigységgel olvasuk a hírt, hogy Háromszéken esik és hogy a Torja pataka kiáradt. Bárcsak ide is elérne a jótékony eső. Már megjött.

— **Védőegyesületi közgyűlés.** A magyar védőegyesület gyulafehérvári szervezete június hó 29-én, csütörtökön d. u. 1/6 órakor a városháza tanácstermében közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Jelentés az egyesület múlt évi működéséről; 2. Pénztári jelentés. 3. A jövő évi költségvetés megállapítása és 4. Folyó ügyek.

— **Előleges fölvétel a főgimnáziumba.** A gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium I., II. és III. osztályába az előleges fölvétel július hó 1., 3. és 4-én lesz. Ezen alkalommal csak katolikus vallásúak irhatók be. A nem katolikusok beírása ezen osztályokba csak szeptember hó 4-én történik.

— **Turisták** jártak a múlt kedden városunkban, még pedig 28-an, kik mindannyian polgári leányiskolai növendékek és apácák vezetése alatt fogják megnézni Erdélynek természeti szépségeit. Bár a nagy hőség és fáradtság megviselte őket, azért jó kedvvel és élénk érdeklődéssel nézték meg a híres Bathyányi

könyvtárt s annak drága kincseit. Ott fenn a könyvtárban jelentette egy hírnök, hogy a kegyelmes úr fogadni akarja a turistákat. A hír csak növelte a kiránduló társaság örömet s valamennyi növendék és előjáró boldognak érezte magát, midőn a Püspök bácsitól egy képeskét, meg egy skapuláré helyett is viselhető érmecs két kaptak emlékül. Bucsuztak a főpásztortól, aki megengedte, hogy lakosztályát is megnézhessék a növendékek. (Az „audientia” a kerthen volt!) Nem volt már idő arra, hogy a székesegyházat belül is megtekintsék a turisták, mert már türelmetlenkedett a kis „zalathnai”, mely ismert gyorsaságával szállította fel őket a magas hegyek közé. A kiránduló társaság Abrudhánya, Tópanfalva, Torockó, Torda, Marosujvár, Kolozsvár vidékeit is meg fogja tekinteni s ha még fölemlítjük, hogy Temesvárról, a „Miasszonyunkról nevezett szegény iskolánövérkek” zárdájából indult, akkor azt hisszük, hogy e tény is egyik bizonyítéka annak, hogy az egyház még a nevelésben sem ellensége a haladásnak.

— **P. Szelyes bácsi** ♀. Egy volt ő a régi jó idők „barátjából.” Egyszerűségében is nagy, mert mindnyájan szerettük. Alázatosságában igazán szent Ferenc fia. Bugzoságában valódi szerzetes. Betegsége alatt is az Istenben bízó, jámbor lélek, aki minden vigasztalásnál erősebbnek tartotta tekintetét, mellyel a feszületre nézett. Még ott is tanított, hogyan kell megnyugodni a jó Isten akaratában. Nyolc hónapra szorult nem tudta megtörni lelkének derűjét. Elköltözött; szenvedéseken, önmegtartózkodásban itt a földön megtisztított szíve a szent Szív ünnepének hajnalán dobant utolsót. Halálós percében valami edes, másvilági alakot, a kicsiny Jezust hívogatta maga felé s ennek a boldog találkozásnak lenyomata maradt kihűlt, megmerevült vonásain. Haláláról a rendtartomány így értesít: „Az erdélyrészi Szt. Istvánról nevezett szentferencrendi tartomány mely fájdalommal jelenti nesztörának, nagyontisztelendő P. Szelyes János Ferenc áldozár, gyulafehérvári házfőnök, volt tartományi tanácsos és több ízben zárdafőnök életének 74. szerzetesi életének 52., áldozópapságának 46. évében hosszúság és sok türelemmel viselt szenvedés után f. hó 29-án 1/2 órakor a haldokló szentségének felvétele után történt csendes kimúltat. Lelkéért az engesztelő szent mise f. hó 24-én délelőtt 10 órakor fog a zárdatemplomban bemutatni, földi maradványai pedig innen délután 3 órakor a közös sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nyugodjék békeségben! Gyulafehérvár, 1911. június 23-án.” — Beszentelését kegyelmes püspök urunk, temetését Zomora plebánus végezte. Bár kevesen értesültek temetésének idejéről, mégis sokan kísérték földi utolsó útjára. Imádkozunk érte!

— **Védjük az igazságot.** A „Pesti Napló” ezen igazán ellenséges és teljesen modern pogány lap heves támadást intéz a jezsuita rend ellen, mint amely az annyira rém feketére festett kongregációk terjesztője és vezetője itt a hazában. És a „klerikalizmus” elleni gyűlölet hevében annyira elvakult a logikája, hogy a többi hazai szerzetes rendeket úgy mutatja be csalafinta rosszmájúsággal és hazug ráfogással, mintha ezek a kongregációk ellen küzdenének és így a jezsuitákkal nem értenék együttesen. Meg is dicseri őket a jezsuiták rovására. Hát ez így beállítva nem felel meg egyáltalában a valóságnak. Mert aki végignézi a hazai szerzetes rendek gimnáziumi értesítőit, az meggyőződik arról, hogy a szerzetes főgimnáziumokban is igen dicseretreméltón már szervezve van a Mária kongregáció. A premontrai bencés piarista

és cictercita szerzetes tanárok versenyezve honostják meg ezen áldott intézményt az ifjúság megmentésére. A minoritákat is úgy tünteti fel, mint akik nem akarnának kongregációkat szervezni. De ez is sült hazugság. Kézdivásárhelyt dr. Asbóth Viktor a praeses; Miskolcon Pap Loránt szervezte; Szilágysomlyón most lesz, ha főgimnáziuma fejlődik. Aradon is megvan és Marosvásárhelyt dr. Monay Ferenc püsködésében vett részt az ottani leány-kongregáció szervezésénél.

— **Öntözés a városban.** Javában folyik már, a kezdet nehezégeitől eltekintve. Egy öntöző gép azonban nem elég. Egy géppel legfőlebb csak a kiváltságos helyeket lehet öntözni, de nem a hosszú Széchenyi utat, amelyek az öntözése fontosabb meg a Hungaria előtti tér öntözésénél is. Az egész munkának úgy volna valami értelme, ha a Széchenyi úton időnkint összekaparnák a port, aztán onnan el is hordanák. Mert most ugyan össze van kaparva apró csoportokba, de csak addig, míg a szél kacagva az emberek szemébe nem szórja. (Beküldetett.)

A jóakaratot és igyekezetet honorálni kell. Szerk.

— **A custozzai csata évfordulója.** Szombaton június hó 24-én, szép ünnepélyek keretében folyt le a nevezetes csata évfordulójának kegyeletes napja. A váriban állomásozó 50-ik gyalogezred zenekara, már megelőző este vidám indulókkal, lámpionos díszesapatok kíséretében, járta be a vár utcáit és a város főterét. 24-én reggel hat órakor, hasonlóképen katonazene jelezte a nagy nap évfordulójának reggélét. Délben, Baits Károly, az 50-ik gyalogezred ezredese, a várbeli Custozza emlékkőre gyűlt tisztikar és legénység jelenlétében koszorút helyeztet az emlékoszlop talapzatára, s szép beszédben méltatta az ütközetben szereplő ezred haláltmegvető bátorságát, hősiességét, a beszéd végével pedig lelkesen eljenezte hallgatóival együtt, Öfelségét, szeretett királyunkat. Meghatóan szemléltük a csatában résztvevő szintén jelenlévő aggharcosokat, a kiket a derek ezredes bajtársi kézszerítással üdvözölt s szeretettel átkarolt, s később gazdagon megvendégelt. Az ünnepély fényét nagyban emelte Radisevics Márton és Tóth nyugalmazott vezérőrnagyok jelenléte, kik közül utóbbi, a nagy csatában, mint főhadnagy vett részt s az ütközetben tanúsított hősiességeért a Signum laudis érdemjelét kapta. Később a nagy kir. honvédség fejlesztése körül kifejtett munkálkodásáért öfelsége mint ezredparancsnokot, a vaskoronarenddel tüntette ki s jelenleg mint nyugdíjazott vezérőrnagy, Nagyszebenben lakik. A szigorúan katonai ünnepélynek bájos keretét kölcsönöztek a nős katonatisztek nejei, kik elegáns nyári toalettekben, mind megjelentek. Délután 5 órakor, a legénység ünnepe volt a tüzérlaktanya mellett, este pedig a fényesen kivilágított várbeli kioszk előtt, a helyőrségi tisztikar testületi vacsorára gyűlt össze.

— **Nyugdíjazások.** A vall- és oktatásügyi miniszter Kocsis Lajos illyefalvai r. k. népisk. tanítónak 520 K., Bajkóné Thordai Katalin kovásznai áll. népisk. tanítónőnek évi 1040 korona, Kovács József székelyabodi ref. tanítónak évi 1240 kor. nyugdíjat utalványozott.

— **Nagyszebeni hírek.** Huszonnégy tanítónőt bocsátott ki az idén a szentferencrendi nővérek nagyszebeni tanítóképző-intézete, annyi volt a IV. évesek létszáma és valamennyien sikerrel állottak ki a képesítő vizsgálatokat. — Virágnapot rendeztek e hó 18-án kedvező szép időben N. szebenben, ami abból állott, hogy a sétányokon nők virágokat

árusítottak jótékony adományok ellenében; mintegy 10000 ember vonult fel a sétányokra s hozzátéveleg 5—6000 koronára becsülik a befolyt összeget. Ezt a pénzt szegény gyermekek tartására és egy leányiskola építésére fordítják. A virágnapot ezután minden évben megtartják. Hir szerint az összes száz városokban utáncsinalják és Segesvárt is tartanak még az idén virágnapot. — Nagy vihar volt Nagyszébenben és környékén e hó 21 én délután. Kistorony község határán egy éppen kaszáló embert agyonsújtott a villám; 5 gyermek maradt utána árván.

— **Ünnepély.** A kezd-i-orbai esperes kerületi oltáregylet f. év június 25-én délután szentegimádással összekötött ünnepélyt rendezett Gelencén.

— **Szabó György** esperes, új gyergyó-szentmiklósi plébános vasárnap, 18-án érkezett meg állomáshelyére. Már utazása kezdetén szeretettel csatlakoztak sokan volt hívei közül, de a marosi kerület papsága sem maradt közömbös előkelő lelkületű testvéreinek távozásakor s nagy számban értett egyet abban is, hogy Szabó esperes iránti szeretetének ezen alkalommal való kifejezése a saját megbecsülésének bizonyítéka. Mi is osztozunk abban a felfogásban, hogy a személyi kultusz csak olesó dicsőséget képes kiváltani; nem is szokásos és külsőséges tisztelet volt, hogy paptársai a vasuti állomásoknál egymásután szállottak fel a kora délután Szentmiklóstra érkező vonatra, hogy új otthonába elkísérjék. Megérkezése helyen óriási sokaság fogadta, élén a város polgármesterével; a plébánia előtt G ör ö g Joachim, a templomnál F e r e n c z Balázs gondnok köszöntötték. Már a vasárnap délutáni istentisztelet előtt rövid szép beszédet intézett új híveikhez. Este tiszteletére nagy bankett volt, s Gyergyó-szentmiklós előkelő publikuma már itt felismerte, vagy legalább megsejtette új plébánosában a nagy altruistát, akinek szólt az az őszinte szeretetnyilvánítás hívei kíséretében lévő paptársai részéről, kik az új kör nyereségében a maguk veszteségét tekintenek, ha az a kis helyzetváltozás Szabó esperes mindenirányú nagy stílu munkájának határvonalát jelentené. Örülünk, hogy most és itt is a miénk és az egyházmegyéé.

— **Besztercén** megalakult egy „Szt. Erzsébet”-ről nevezett róm. kath. nőegylet, melynek célja a szegény gyermekek megfelelő nevelését és iskoláztatását ezen különböző felekezetek által lakta vidéken biztosítani, valamint munkaképtelen, elaggott szegényeket segélyezni és e célokra a szükséges anyagi eszközöknek gyűjtéséről gondoskodni. E nemes cél iránt szépen nyilatkozott meg az érdeklődés az alakuló közgyűlésen, melyen Laitner Elek min. tanácsos és neje 500—500 koronával, V. Haynal Gejzáné, Szongott Anna, dr. V. Haynal Gejza, Bachitsch Laura, Bisze Alajosné, özv. Keresztes Józsefné, Rzesický Mária, lovag Nechay Lipótné, Garabett Bálintné és Ilyés Gizella 50—50 koronával az alapító tagok sorába léptek és mintegy 50-en rendes tagok lettek. Isten áldása legyen fáradozásukon!

— **A zsgödi tüzvész.** A következő részleteket írják a tüzvészről. A tűz délbén keletkezett, a község egyik szűk utcájában, Jakab István istállójában, ahol a gazda kis fia gyufával játszott egy szalmakazalnál, melytől a szalma tüzet fogott és csakhamar átsapott a láng az istállóra. Az erős szél következtében néhány perc alatt már nyolc-tíz ház borult lángokba és a tűz továbbterjedését csak este tíz órakor sikerült megakadályozni. Ekkor megállapították, hogy száznegyven épület pusztult el az összes benne lévő ingóságokkal, melléképületekkel és tömör-

dek állattal és mintegy háromszázot lettek hajléktalanná. Sajnos, a tűz emberáldozatot is követelt. A lángokban odaveszett Gál József húszöngy éves leány, aki menyasszony volt. Benégett Okos Mihály gazda bölcsőben lévő kis gyermeke is.

— **Hogyan lehet boldog a feleség? I.** Ne felejtsetd el, hogy az igazi feleség a feleseresze a tökéletes egységnek, amely egységben forr össze a férfi és nő, két egymás nélkül tökéletlen lény. — **II.** A házasság felek mindegyikének megvannak a maga külön feladatai, a te feladatod az, hogy minderre ügyelj, mindenről gondoskodj, mindenben utána engedj, fölvidts, megnyugtass, — hogy ily módon növelj férjed szellemi energiáját. — **III.** Férjed kényelméről, testi jól érzéséről ne engedj, hogy cselédek gondoskodjanak; napról-napra tökéletesítsd a főzésben és táplálék összeállításban való tudományodat. — **IV.** Gondoskodj róla, hogy férjed ruházata mindennap rendben legyen és az időjárásnak és évszakoknak megfelelően. — **V.** Szerezd meg magadnak a barométer tulajdonosságát, érezd meg jól előre a családi életben elkerülhetetlen viharokat és légy villámhárító, amely levezti az égi háború kitöréseit. — **VI.** Tekintsd magadat hasznos ellenszereinek férjed rossz hangulatainál; kellemes perceiben azonban légy vele örvendő barátónője. — **VII.** Ne légy addig gyöngéd az uradhoz, amíg nem veszed észre, hogy izlett neki az ebéd vagy vacsora: — az éhes embernek olyan a csók, mint a szomjas ajkának a légbuborék. — **VIII.** Nyelveddel csakis helyeslést fejezz ki, ellentmondást a szemeiddel adjal tudtul férjednek. — **IX.** Ha a férjednek eszios rohama van, ne beszélj vele a táncolásról. — **X.** Ha megakarod győzni a férjed arról, hogy nagyobb színésző vagy Sarah Bernhardt-nál, hogy jobb táncosnő vagy Pawlownánál, akkor bizonyítsd be neki, hogy jobban tudsz főzni mint Ecofier.

— **Előpatak** gyógyfürdőről — hol már naponkint szépen emelkedik a fürdővendégek száma — írják, hogy minden érkezőt kellemesen lep meg az a sok újítás, a mely e régóta kedvelt gyógyítóhelynek az eddiginél is kedvezőbb, mondhatni egészen új képet nyújtja. Első helyen említenő a meleg fürdőknek és a külön női és férfi-osztályú vizgyógyító-intézetnek átalakítása és a legmodernebb új berendezése. E helyen most már természetesen szénsavas-nauheimi fürdő is van, a mely különösen szivbajosokra nézve fontos. Ezen kívül új bérházak építése, régieknek díszes átalakítása és teljesen új, modern berendezései tesznek tanúságot arról, hogy a fürdőbirtokosok minden igyekezetükkel arra törekednek, hogy a nagyközönség igényei minden tekintetben kielégítést nyerjenek.

— **A magyar királyi államvasutak igazgatóságától** azt az értesítést vettük, hogy a folyó évi május hó 1-től érvényes nyári menetrend tartama alatt a Budapest nyugoti p. u.-ról este 10 óra 15 pkr Báziasra, és Báziasról d. u. 4 óra 28 pkr Budapest nyugoti p. u.-ra indított hálókocsi július hó 1-től augusztus hó 31-ig bezárólag Jassenován át Oravicáig, illetve Oravicáról fog közlekedni.

— **Gyorsvonat megállítása Érd állomáson.** A Bosznabórdból éjjel 3 óra 18 perckor induló és Budapest keleti p. u.-ra délután 1 óra 40 perckor érkező gyorsvonat f. é. július hó 1-től kezdve Érd állomáson délután 1 óra 1 perckor utasok fel és leszállása céljából egy percnél rövidebb időre rendszeren meg fog állítani.

— **Menetrendváltozás a hólak-nemsó-lednicrónai h. é. vasuton.** A hólak-nemsó-lednicrónai h. é. vasuton az érdekelttség kívánságára

a személyszállító vonatok ismét az előző, azaz folyó évi május hó 1-je előtt érvényben volt menetrend szerint fognak közlekedni. Ennek folytán a délutáni vonat Hólak-Trencsentepléről közvetlen csatlakozással a Budapest felől oda érkező gyorsvonathoz korábban, azaz már d. u. 12 óra 20 perckor indítatik; a délelőtti vonat ellenben Hólak-Trencsentepléről későbbben vagyis d. e. 9 óra 12 perckor indult és így annak a Zsolna felől d. e. 9 óra 3 perckor oda érkező személyvonathoz lesz csatlakozása.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* Az „Élet” 26. száma a következő tartalommal jelent meg: Vasárnapi levél: Munkácsy Mihály. — A kultúra szeretete, Sárány István. — Péter a puhány, Kaniszay Ferenc. — Az „énekek éneke”-ből. (Költemény.) Sik Sándor. — Seléne. (Regény.) Orbán Dezső. — A svájci rivierán. Hungarus. — Jelenet a papirkosárban. Blaskó Mária. — Lótusz. — Levelek. (Költemény.) Biczovszky István. — Szociális Följegyések. Sétáló. — Csütörtök Úr. (Regény.) Chesterton-Hévey. — A villamos. Janito. — Könyvek. — Mozgógépek. — Szerkesztői üzenetek. — Az „Élet” szerkesztősége és kiadóhivatala: Bpest, VII. Damjanich-u. 50. szám alatt van.

* A „Borromeus” hitszónoklati folyóirat (Győr; előfizetése 8 kor.) legújabb 8-dik számú füzeté tartalmaz szentbeszédet közöl jun. és július vasár- és ünnepnapjaira, Jézus Szívének átjuttatására, több búcsunapra, újmisére, esketésre, melyeket jól fölhasználhatnak az igehirdetők.

TAN- ÉS NEVELÉSÜGY.

Meghívó. Az Erdélyi Római Katolikus Tanítóegyesületek Szövetsége évi közgyűléset 1911. évi júl. hó 11 én (kedden) d. e. 9 órakor Csiksomlyón, az internátus nagytermében fogja megtartani. A közgyűlés tárgyszorozata: 1. 8 órakor Veni Sancte a szentferenczeniek templomában. 2. Elnöki megnyitó. 3. A szövetség felirataira adott válaszok. 4. A választmány jelentése a Szövetség ügyeiről. Előadások. a) Ifjúsági egyesületek alakítása és a tanítók patronage tevékenysége. Előadja Kóródy Péter dr. egyházmegyei tanfelügyelő. b) A tanszerkiállítás fontossága. Előadja Péter Sándor csikvárdótfalvi tanító. c) Gazdasági feladatok. Előadja Kiss Ernő főerdőmérnök, a székelői földi kirendeltség csikvármegyei megbízottja. d) Az egyházamban való tanítás. Előadja Gereöffy Csánád gyergyószentmiklósi tanító. e) A tanító társadalmi működése. Előadja Antal József székelőtfalvi tanító. 6. Egy vidéki alelnök, egy választmányi tag választása és egy tag kiküldése az orsz. kath. tanítói segélyalap bizottságába. 7. Indítványok. (Ezek a gyűlés előtt az elnökséghez bejelentendők.) Az elszállásolás és ellátás biztosítása végett a résztvevni kívánók jelentkezzenek Rész János főnövelő int. igazgatónál.

Gyulafehérvárt, 1911. június 26.

Péter János dr. Matskássy József
a Szövetség elnöke. a Szövetség főjegyzője.

Tantervreform Németországban. Mint Berlinből jelentik, a németországi középiskolák tantervreformjának híre ismét előtérbe nyomult. Ezuttal arról van szó, hogy a humanisztikus gimnáziumokban eddig tanított görögnyelv he-

lybe az angolt tegyük kötelező tárgynak, a görögnyelv pedig csak szabadon választható tantárgy legyen. A latinnyelv tanítását is korlátozni akarják s helyette a természettudományi tárgynak és a testgyakorlásnak adnának nagyobb teret.

A „Szebenmegyei róm. kath. tanítóegylet” Medgyesen tartott közgyűlésén a következő határozatokat hozta s küldötte meg az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsnak.

1. Magyarország összes a magyar nyelv tanítására képes okleveles elemi népiskolai tanítói, igazgató tanítói és tanítónői tekintet nélkül az iskola jellegére, melynél működnek, a törvényhozás által e célból külön alkotandó fizetésrendezési törvény útján egységes tanítói státusba egyesíttessenek s szolgálati idejüknek megfelelő arányszám szerint a XI. X. és IX. fizetési osztályba helyeztetvén, ezen osztályoknak megfelelő fizetésben, lakáspénzben, napi-díjakban, személyi és szolgálati pótlékokban részesíttessenek.

2. A fizetési osztályokban való elhelyezés kulcsa a következőkben fejezhető ki:

a) a 12 évnél kevesebb szolgálati idővel bíró tanítók, tanítónők a XI.,
b) a 24 évnél kevesebb szolgálati idővel bírók a X. és

c) a 24 évnél több szolgálati idővel bírók a IX. fizetési osztályba sorolandók és pedig olyanképpen, hogy aki négy évet egy fokozatban eltöltött, az, automatikusan a következő fokozatba jusson,

d) a legalább hat tanítós iskola igazgató-tanítója vagy igazgató-tanítónője szolgálati idejére való tekintet nélkül a IX. fizetési osztályba helyeztessék.

3. A községi és hitfelekezeti tanítók fizetése a 2) alatt megjelölt magasságig, ha iskolai terhek, egyenes állami adójuk 10%-át el nem éri, az iskolafentartók egészíti ki. Ahol az iskola fentartó a 10%-ot kimerítette, ott a kiegészítést az államkincstár viseli, anélkül, hogy ezen kiegészítés a nem állami iskolák jogi helyzetében az 1907-ik évi XXVII. t. c. határain túl bármilyen újabb változást okozza.

4. Amennyiben a katolikus autonómiairól szóló törvényjavaslat egy ilyen tanítói fizetési rendezési törvény előtt alkotnának meg, utóbbi törvény a kath. iskolák szempontjából előbbihez idomítottatik és ugyanezen elv érvényesülne ha az idő-rend megfordítva állna elő.

A nyugdíjrevizióra nézve a közgyűlés elfogadta az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnökségének előterjesztését a Nagym. és főtiszt. Püspöki karhoz.

„A tanítóképzés és képesítés”-re nézve a következő határozatot hozta:

1. Míg hazánkban a mostani népiskolai viszonyok fennállanak, elégségesnek tartja a tanítóképzőintézeti kiképzést.

2. Azon esetben, ha az elemi népiskolai tankötelezettség hét vagy nyolc évre lenne kiterjesztve, mint általában tervezik, ha továbbá a tanítóság megkapja az öt már is megillető tisztességes fizetést, akkor a tanítói kiképzéshez is magasabb kívánalmak köthetők, tehát középsiskolai előtanulmány és akadémia-pedagógiai képzettség.

„A tanítószövetség és tanítóegyletek”-re nézve a következő határozatokat fogadta el:

1. Hazánk területén minden róm. kath. püspökségben egyházmegyei tanítóegylet alakítsassék.

Minden r. kath. esperesi kerület egy, esetleg kettő-három tanítóegyleti kört képezzen.

3. Az egyházmegyei tanítóegylet egyházi elnöke az egyházmegyei kanonok-tanfelügyelő, világi elnöke egy a közgyűlés által választott el. isk. tanító legyen. Az egyházmegyei tanítóegylet minden évben a püspökség székhelyén v. valamely alkalmas központi helyen közgyűlést tartson, amelyen minden tag részt vehessen és szavazati joggal birjon.

4. Az esperes kerületi körök egyházi elnöke az esperestanfeligyelő világi elnöke egy el. isk. tanító legyen. A körök minden évben lehetőleg két gyűlést tartsanak egy őszi és egy tavaszi gyűlést. Az őszi gyűlés — a tanév elején olyan kérdésekkel foglalkozzék, amelyek a tanév alatt feldolgozandók legyenek. A tavaszi gyűlés — a tanév vége felé a feldolgozott kérdések beszámolója legyen.

5. Az egyházmegyei tanítóegyletekből alakítsassék meg az Országos r. kath. Tanítóegylet vagy Tanítószövetség, de ne képviselői alapon, hanem hivatalos tagja legyen minden tanító egyleti és köri elnök, alelnök, jegyző az évenkénti közgyűlésen, amely vagy a fővárosban, vagy valamely alkalmas központon tartassék és részt vehessen minden r. kath. tanító és azon tanácskozási és szavazati joggal birjon.

6. Az Országos r. kath. Tanítóegylet végrehajtó bizottsága legyen az Országos Kath. Tanügyi Tanács amely átalakítva, a közvetítő szerepet vigye a nmélt. Püspöki kar és az országos tanítóegylet között, továbbá irányító hatással legyen a kath. tanügyi fejlesztésére.

7. Minden r. kath. tanító és tanítónő kötelezett tagja legyen valamely r. kath. tanítóegyletnek és az iskola fentartók gondoskodjanak tisztességes fuvar- és napidijakról.

A tankötelezettség korhatára és a beiskoláztatás-ra a következő határozatot hoztuk:

1. Állítsanak fel megfelelő számú kisdődvödök, amelyeket a gyermekek (4—7 évig) tankötelezettségi korig pontosan látogassanak.

2. A népiskolai tankötelezettség kezdete legyen a 7 éves kor.

3. A mindennapi iskola tankötelezettsége tart 6 éven át vagyis a 13-ik év befejezéséig.

4. Az ismétlő gazdasági és iparos tanonciskolák tankötelezettsége tartason három éven át, tehát a 16-ik év befejezéséig.

5. Az ismétlő gazdasági és iparos tanonciskolák tankötelezettsége az el. isk. VI. osztály sikeres elvégzése után 14 éves korában kezdődjék.

6. Állítsanak fel megfelelő számú iskolák a szemléltető és tanítási eszközökkel.

7. A beiskoláztatásról szóló törvény pontosan és szigorúan hajtassék végre.

8. A 16 éven aluli tankötelesek szigorúan tiltassanak el a cigarettázástól, koremszástól és nyilvános mulatságokban való részvételtől.

9. A szülők értekezletek tartásával győzőtessenek meg a felől, hogy az iskola nevelésoktatás munkája úgy nekik, mint gyermekeinknek föltétlen javát üdvét szolgálja.

E fontos határozatokból láthatjuk, hogy dacára az egyleti tagok csekély számának, nagyon életrevaló tanítói vannak a szebenmegyei tanítóegyletnek. Térésüké miatt csak még annyit jegyzünk föl, hogy nagyon kedves vendégek voltak Medgyesen is a szebeniek, mert igazán páratlan fogadtatásban részesültek P. Kory Ottó és a

zárdafönök jóvoltából. Kitünő villásreggeli s még kitünőbb volt az ebéd. 45-en voltunk a közgyűlésen.

Az elnöki megnyitót lapunk legközelebbi száma már közölte s olvasóink már élveztek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Le a paláttal nem vált be, nagyon éles a hangja. M. F. B. Sajnos, az a szám teljesen elfogyott.

Csiksomlyó. Az Alkotmány napilap, de mi betiek vagyunk s így a mi lekésik, csak egy hét múlva jöhet. Ismét hangoztatjuk a gyorsaságot, hogy hétfőn este minden hír kezünk között legyen. Viszontlátásra. S. K. Az emlékbeszéd jönni fog.

V. Felelős szerkesztőnk részt vesz a csiksomlyói lelkiyagorlaton, aztán kirándulásokat csinál Csikban és Háromszéken. A nyári hónapokban a szerkesztést Bíró Ferenc kaplán veszi át. A cikkeket tehát a szerkesztőség címére kérjük küldeni.

TUDOMÁSUL.

Semmiféle hirdetési vállallattal összeköttetésben nem vagyunk, a hirdetni szándékozó cégek egyenesen lapunk kiadóhivatalához forduljanak. ■■■■■■

TUDOMÁSUL.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)

egyházi ruha és reverenda-szabó

PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlati képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák és címádák, papi civil öltönyök** előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindenemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialék, velumok, baldachinmok, minisztráns ruhák, zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítenek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek.

! Költségetves, árjegyzzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek —

HAZAI IPAR!

ALAPITTATOTT 1770.

Andrásófszky Efraim

műharangöntő Kolozsvárt, Kossuth L.-u. 36. sz.

Ajánlja a főtisztelendő minden felekezetheli magas papság, egyházközség és tkts. gondnokságok figyelmébe Erdélyben legnagyobb

harangöntődjét.

Elvállalja minden fajta harang öntését vagy repedt harangok újraöntését és azok becszerelését. Ajánlja továbbá az általa feltalált s a bírodalom mindkét felében kir. szabadalommal kitüntetett **vaskoronás felszerelését** felelősség mellett. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

Költségvetéseket kívánatra bérmentve küldök azonnal.

Tisztelettel **Andrásófszky Efraim.**

Magyar Breviárium.

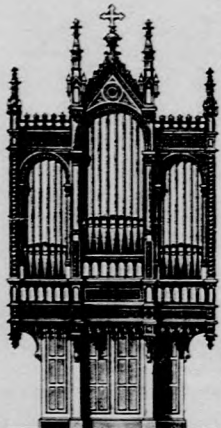
Egyházi zsolozsmák a Bold. Szűz, az apostolok, vértanúk, hitvallók és szüzek ünnepére és a halottak emlékére.

A szent zsolozsma az Egyháznak legidősebb és legfőnségebb imádsága, melyet a legtudósabb szentek szerettek s melyet semiféle költészet felülmulni nem tudott. Tizenhét évszázad óta a szent zsolozsmában találták szentjeink legfőbb örömeiket és sok szent mondja, hogy a zsolozsma végzésekor az angyalok is velünk imádkoznak, mivel ez a Kath. Egyház hivatalos, köteles imádsága kezdet óta. E lélekemelő himnuszok, szent beszédek és értelmezések magyar nyelven most jelennek meg.

Megrendelhető 5 koronáért „A Kereszt” kiadóhivatalában Budapest, :.: III. Nád-uica 1. szám. :.:

BODA JOZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szíves tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

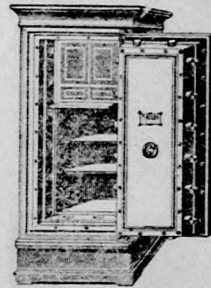
teljesen ujjonnan rendeztem be, minék utánna módomban áll a legnagyobb szabásu orgona építését is elvállalni. Bárminemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden egyháznak tűzmentes szekrényt kell szereznie. Amely egyháznak még eddig nincs tűzmentes szekrénye, forduljon bizalommal :.:

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplikáltabb tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-István-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldetik. ■■■■ Telefon 103-71.